

accare
child study center

JAARVERSLAG

Onderzoeken, opleiden en kennis delen

2021

Vooraf

We kijken terug op een jaar waarin Corona opnieuw ons doen en laten bepaalde. Een jaar waarin we weer hebben ervaren hoe belangrijk het is dat we beschikken over digitale mogelijkheden om ons werk te kunnen voortzetten. We werden geconfronteerd met een toename van problematiek bij jeugdigen en met - op sommige poliklinieken - forse wachttijden. Dankzij extra gelden vanuit het ministerie hebben we extra professionals kunnen inzetten en zijn we gestart met een aantal innovatieve pilots waarmee we voor jongeren en ouders de wachttijd kunnen overbruggen.

Op onderzoeksgebied waren er een aantal successen. Zo werd een grote ZonMw subsidie toegekend voor het onderzoeken van korte en op maat inzetbare psychologische behandeling voor ouders van kinderen met gedragsproblemen zoals opstandig en agressief gedrag. Een belangrijk onderzoek omdat effectieve behandeling in de kinderleeftijd veel leed op latere leeftijd kan voorkomen. Onze onderzoekers publiceerden een groot aantal artikelen in belangrijke wetenschappelijke tijdschriften, er werden actief en met succes deelnemers geworven voor onderzoeksprojecten. Voor het Vantastic onderzoek naar de invloed van voeding op emotieregulatie meldden zich bijvoorbeeld meer dan 80 nieuwe deelnemers.

Onze afdeling Opleidingen bood in 2021 een breed scala aan opleidingen voor interne en externe deelnemers. Door het benutten van online mogelijkheden bereikten we veel meer deelnemers. Een mooi voorbeeld is de training voor de ADOS, een instrument dat gebruikt wordt in de diagnostiek van autisme. Door deze training online aan te bieden konden veel meer professionals worden getraind. Zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit, want de deelnemers waren zeer tevreden.

Kortom, een jaar om trots op terug te kijken!

Marco Bottelier, bestuurder Accare

Pieter Hoekstra, hoogleraar en programmaleider CSC Research

Wieteke Beernink, bestuurder Accare

Herwin Tros, manager CSC Opleidingen

Inhoud

4

Gebruik van de SDQ: profielen zeggen meer dan schaalscores

6

Terugvalpreventie bij depressie: gebruik van de Stayfine app

8

99gram: welke chat methode werkt het beste?

10

Effectief en efficiënt online opleiden? Het kan!

12

CSC in cijfers

13

Medicatie bij ADHD: optimaal gebruik en langetermijnwerking

16

Onderzoek combineren met de klinische praktijk: in opleiding tot GZ psycholoog en onderzoeker

18

PAINT studies: betere psychosociale interventies voor kinderen met ADHD

20

Nieuws

22

Nieuwe gezichten bij het CSC: Maaïke Nauta en Danielle Jansen

24

Publicaties

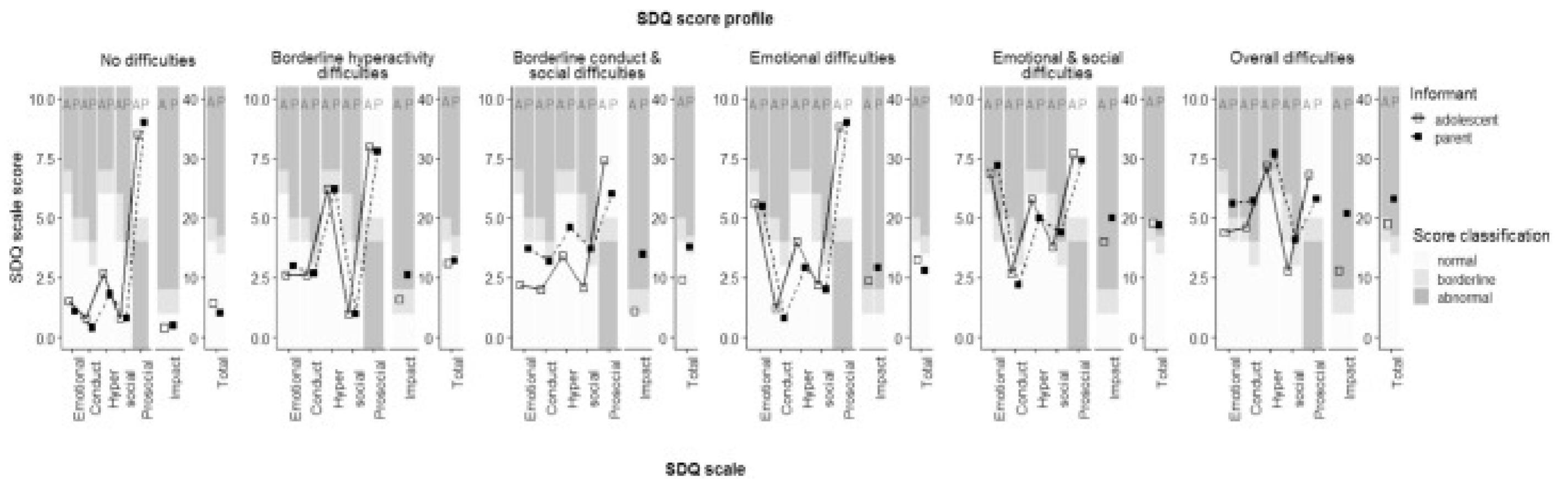
SDQ: gecombineerde scores van ouders en jongeren zeggen meer dan losse scores

Om jongeren de juiste zorg te bieden, is het vroeg opmerken van psychosociale problemen van groot belang. De Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) kan daarbij helpen. Vaak kijken deskundigen naar scores op losse SDQ-schalen, van de jongere óf de ouder. Jorien Vugteveen onderzocht in haar promotieonderzoek de bruikbaarheid van een SDQ-profiel dat scores van jongeren én ouders op alle SDQ-schalen combineert.

OVER DE SDQ

De SDQ is een veel gebruikte screeningsvragenlijst die de ouders of de jongere zelf kunnen invullen. De SDQ maakt duidelijk hoeveel psychosociale problemen een jeugdige heeft en wat de aard is van deze problemen. Ook laat de SDQ zien hoeveel last een jeugdige heeft van de problemen.

In een groep van 5699 jongeren van twaalf- tot zeventien jaar onderzocht Jorien welke SDQ-profielen veel voorkwamen. Vervolgens bekeek ze of ze met die profielen kon voorspellen of jongeren gebruik maakten van Jeugd (Geestelijke) Gezondheidszorg en welk soort problemen zij hadden.

Resultaten

De onderzoekers vonden zes veel voorkomende SDQ profielen op basis van schaalscores en verschillende informanten (ouders of jongeren zelf). Deze SDQ profielen hingen sterker samen met zorggebruik en diagnose dan de schaal- en/of totaalscores van afzonderlijke informanten.

Het gebruik van SDQ-profielen kan dus waardevoller zijn dan de manier waarop de SDQ op dit moment wordt gebruikt voor screening. Nu kijken we vaak naar schaalscores of totaalscores van ouders of van jongeren en niet zozeer naar combinaties van beide informanten of naar combinaties van scores.

De onderzoekers vonden bovendien dat het van belang is om verschillende cut-off scores te gebruiken voor jongens en voor meisjes.

Belangrijkste conclusies

De profielaanpak leent zich dus goed voor het opsporen van - met name - gecombineerde problematiek. Maar voordat de profielaanpak door behandelaren in de praktijk toegepast kan gaan worden, moeten nog een aantal stappen gezet worden.

Na dit eerste onderzoek zal ook in een algemene steekproef gekeken moeten worden wat de gevonden profielen betekenen. Aanvullend onderzoek dus, bij een grote steekproef van jongeren en hun ouders. Daarna kunnen met de bevindingen instructies gemaakt voor behandelaars en vinden de resultaten van dit onderzoek hun weg naar de praktijk.

Onderzoekers

Jorien Vugteveen (RuG)
 Marieke Timmerman (RuG)
 Annelies de Bildt

Lees het artikel

STAYFINE: voorkomen van terugval na angst en depressie

Iedereen heeft wel eens een dipje. Maar meer dan één op de vijf jongeren krijgt voor zijn 21e te maken met een angststoornis en/of depressieve stoornis. Gelukkig bestaan er vrij effectieve behandelingen voor jongeren met deze problemen. Toch krijgen 3 van de 5 jongeren die zijn hersteld binnen drie jaar opnieuw angstklachten en/of depressieve klachten. Het is dus belangrijk om terugval bij jongeren te voorkomen. Hiervoor is de Stayfine app ontwikkeld.

Onderzoek

Met een landelijk onderzoek wordt onderzocht of de Stayfine app helpt bij het voorkomen van terugval.

Jongeren die meedoen, krijgen vijf keer in drie jaar een online interview, ze vullen vragenlijsten in en houden een dagboek bij in de app. Zo 'monitort' het onderzoeksteam hoe het met de deelnemers gaat, of ze opnieuw angstklachten of depressieve klachten krijgen, en wat maakt dat ze die terugval wel of niet krijgen.

Een deel van de jongeren volgt ook een aantal modules met tips of oefeningen om goed te herstellen. Op die manier kunnen de onderzoekers kijken wat het beste werkt: alleen monitoren of monitoren in combinatie met de modules.

2021...

In 2021 is vooral veel geïnvesteerd in de bekendheid van het project en de werving van deelnemers. De accounts op Facebook, Instagram en Twitter worden goed gevolgd. De onderzoekers gaven presentaties op congressen en in GGZ-instellingen, hadden contact met jongerenorganisaties en traden zelfs op op één van de weinige festivals van 2021!

Maar liefst 1420 jongeren namen contact op voor meer informatie en 122 van hen konden meedoen aan Stayfine. Veel jongeren hadden belangstelling maar konden uiteindelijk niet meedoen omdat ze nog niet voldoende hersteld waren, Zij kunnen misschien in een later stadium meedoen.

POSITIEVE INTERVENTIE

Stayfine is een positieve interventie. In de behandeling voor een angst- of stemmingsstoornis ligt de focus natuurlijk vaak op het bespreken van moeilijke momenten en oplossingen daarvoor; bij Stayfine is een groot deel gericht op het versterken van juist positieve gedachten, gevoelens en eigenschappen. Jongeren kunnen zes modules kiezen uit acht verschillende onderdelen, en zo dus een training samenstellen die het beste bij hen past, een gepersonaliseerde interventie. Jongeren worden hierbij ondersteund door iemand die al is hersteld van een angststoornis of depressie: een ervaringsdeskundige.

Eerste publicatie over het onderzoek

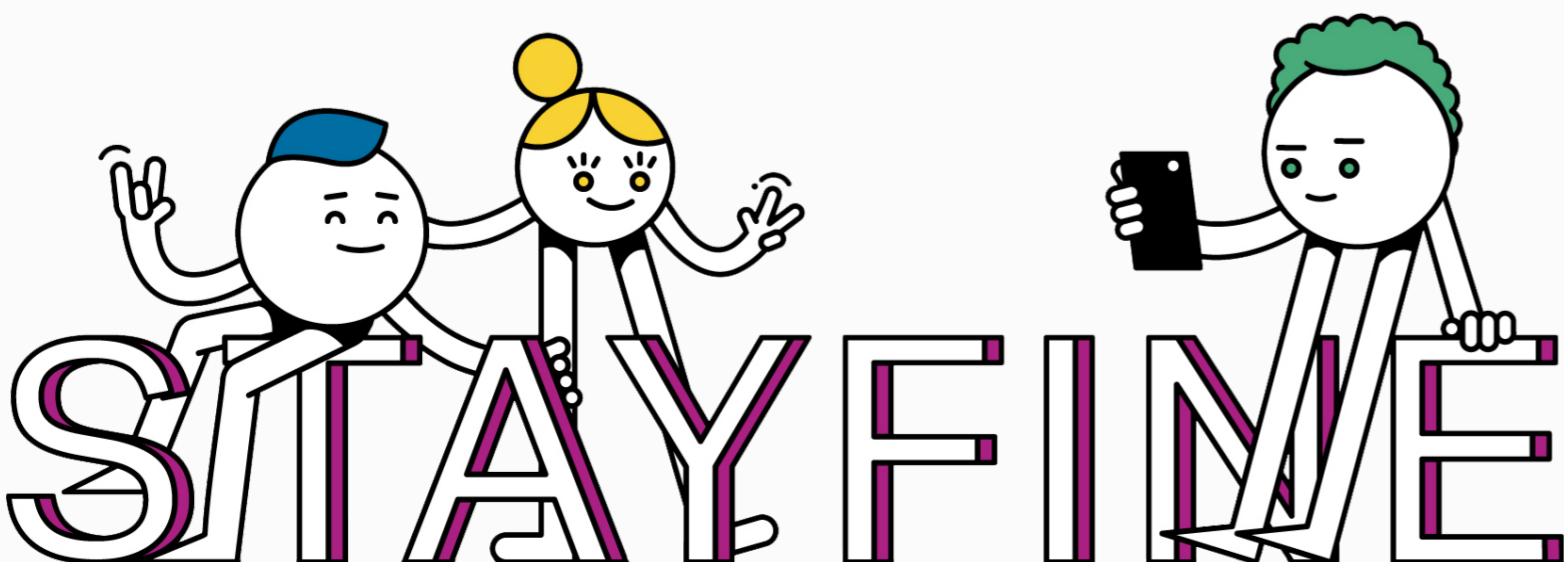
We hebben gezamenlijk een paper geschreven waarin het protocol van de studie helemaal staat uitgewerkt. Bovendien hebben we heel systematisch bekeken wat er uit eerdere studies kwam ten aanzien van het voorkómen van terugval bij jongeren. Bij depressie was het aantal studies erg beperkt maar werden bemoedigende resultaten gevonden. Bij angst is dit onderzoek nooit eerder gedaan! Genoeg reden dus om verder te gaan met ons onderzoek. We verwachten in 2022 onze inclusie rond te hebben, maar de échte resultaten zijn er pas over drie jaar, omdat we graag willen kijken naar het échte lange termijn beloop.

Onderzoekers

Maaïke Nauta (Accare & RuG)
Claudi Bockting
Yvonne Stichelbroek
Suzanne Robberegt
Bas Kooiman

de website van Stayfine

Welke chat- methode werkt het best?

Binnen 99gram kunnen jongeren chatten met een hulpverlener over hun zorgen of problemen met betrekking tot gewicht en eten. De vraag voor dit onderzoek was welke methodiek het beste aansluit bij wat jongeren prettig vinden.

Sinds de start in 2011 wordt er bij de chat gebruik gemaakt van de vijf fase methodiek. De vijf fase methodiek (Egan, 2007) bleek al eerder effectief bij chathulpverlening aan jongeren (e. Fukkink Hermans, 2009). In deze methode wordt ingezet op het verhelderen van de (probleem)situatie. Vandaaruit probeert de gespreksleider samen met de jongere vast te stellen wat het doel van het gesprek is. In deze vorm van anonieme hulp is het streven de jongeren via de chat te helpen om zelf een stap verder te komen. Bijvoorbeeld door middel van het bieden van informatie, advies of hulp. De onderzoekers hebben gekeken of een andere chatmethodiek, namelijk oplossingsgerichte gesprekvoering beter aansluit bij wat jongeren prettig vinden. Meer specifiek; of deze methodiek het zelfvertrouwen van jongeren om na de chat zelf 'stappen' te kunnen zetten, vergroot.

Methode

De helft van de chat medewerkers werd getraind in de oplossingsgerichte methodiek. De rest bleef chatten volgens de vijf fase methodiek.

Aan het eind van de chat werd jongeren gevraagd een vragenlijst in te vullen. Vragen werden beantwoord d.m.v. een 5 sterren rating.

Onderzoekers

Rozemarijn Vos
Klaske Glashouwer
Hermien Elgersma

Het vijf fasen model start met een uitgebreide uitvraag en verheldering van het probleem. Voor sommige jongeren is het daarna lastig om de omslag te maken naar oplossingsgericht denken. Daarom vroegen de onderzoekers zich af of het oplossingsgerichte gespreks- model - dat vanaf de start al meer gericht is op het denken in termen van oplossingen - beter aansluit. In een ander chataanbod (bijvoorbeeld de Kindertelefoon) wordt ook gewerkt met het oplossingsgerichte gespreksmodel.

Het onderzoek laat zien dat jongeren in beide groepen zeer tevreden zijn over de manier waarop zij in de chat van 99gram door medewerkers gesteund en geholpen worden. Beide methodieken scoorden even goed bij zowel de jongeren als de medewerkers.

Op basis van de resultaten concluderen de onderzoekers dat beide methodieken goed aansluiten bij de behoefte van jongeren mooie resultaten opleveren. De oplossingsgerichte methodiek werkt niet beter dan het vijf fasen gespreksmodel. Daarom blijven de medewerkers van 99gram werken met de vijf fasen methodiek.

99gram

99gram.nl is gericht op jongeren met een risico op het ontwikkelen van een eetstoornis. De website biedt onder andere anonieme online chathulp voor jongeren die bezig zijn met eten, hun uiterlijk en gewicht.

Maandelijks ontvangt de website zo'n 25 duizend bezoekers, worden er 260 forum berichten geplaatst door jongeren, 190 chats gesprekken gevoerd met deskundigen, volgen 7 mensen het zelfhulp programma "Bekijk jezelf door een roze bril" en is er 1 aanmelding voor een online behandeling gericht op herstel van (beginnende) eetproblematiek.

SCHOLING EN TRAINING:

Effectief en efficiënt online? Het kan!

Ook in 2021 heeft CSC Opleidingen laten zien dat scholing en training effectief en efficiënt online kan plaatsvinden. Vanwege de maatregelen als gevolg van de coronapandemie zijn dit jaar (bijna) alle opleidingsactiviteiten volledig online georganiseerd. We hebben er samen met docenten veel tijd in geïnvesteerd. Want ook een online opleiding moet didactisch goed zijn en voldoen aan de eisen van de diverse beroepsverenigingen.

Een mooi voorbeeld is de interne training voor de CAPS-CA DSM-5. De CAPS-CA is een onderbouwd klinisch interview waarmee de symptomen van een posttraumatische stressstoornis in kaart worden gebracht. Het is geschikt voor jeugdigen in de leeftijd van 8 tot 18 jaar. Om het instrument te kunnen gebruiken is een training nodig. Deze training hebben we dit jaar blended gemaakt. De deelnemers volgen eerst een e-learning, waarin de basiskennis wordt geleerd. Daarna volgt een live training waarin nu meer ruimte is voor oefenen met het instrument. Deze nieuwe training is ontwikkeld samen met praktijk experts van Accare.

Ook zijn we gestart met de ontwikkeling van twee nieuwe e-learnings op het gebied van de - nog vrij onbekende - voedingsstoornis ARFID (Avoidant/Restrictive Food Intake Disorder). Eén daarvan gaat over wat ARFID precies is. De tweede gaat over het interview dat wordt gebruikt in de diagnostiek van deze voedingsstoornis, de PARDI. We trekken in deze ontwikkeling samen op met de SEYS centra. De e-learnings worden onderdeel van de blended training ARFID. De e-learning PARDI wordt ontwikkeld met financiering van K-EET en zal ook als losse e-learning ter beschikking komen (gratis). In 2022 komen ze beide beschikbaar via de website van het CSC.

Herwin Tros, manager CSC Opleidingen

ADOS online

De ADOS is het instrument dat een belangrijke rol speelt in de diagnostiek van autisme. Om het instrument te kunnen gebruiken is een gedegen training nodig. Die werd in het verleden helemaal face-to-face gegeven, maar kan nu online worden gevolgd. De online training wordt vooraf gegaan door een e-learning die door een groep landelijke experts onder leiding van Karakter is ontwikkeld. Doordat deelnemers eerst de e-learning volgen, is er in de training veel meer ruimte voor het aanleren van de onderzoekvaardigheden. Het mooie is dat de stuurgroep (de bestaat uit: Accare, GGZ Eindhoven, Karakter, Leiden Universiteit en Yulius / Erasmus) er i.s.m. internationale partners voor heeft gezorgd dat de ontwikkelde e-learning ook beschikbaar is voor alle behandelaren die in het verleden getraind zijn. Zo kunnen zij hun kennis up-to-date houden.

meer lezen:

Refereerbijeenkomsten

De refereerbijeenkomsten zijn in 2021 drukker bezocht dan voorheen. Per keer zijn er meer dan duizend deelnemers geweest met uitschieters tot ver boven de tweeduizend deelnemers. We zien dat de deelnemers inmiddels uit het hele land komen en een zeer diverse achtergrond hebben. We voorzien met de refereeravonden in een behoefte om laagdrempelig goed onderbouwde kennis te brengen, door wetenschappers, klinici en ervaringsdeskundigen. Het is goed om nog eens te benadrukken dat de organisatie mogelijk wordt gemaakt door een grote groep zorgorganisaties (Accare, Ambiq, Cosis, Dimence, Elker, Eleos, GGZ Drenthe, Jeugdhulp Friesland, Jonx, Karakter, OCRN, Trias, Vitree Triade en Yorneo). Zij vormen de agendacommissie en werken samen op basis van goede afstemming en onderling vertrouwen.

meer lezen:

KINGS

In Smilde biedt Accare al jaren gezinstraumabehandeling met het KINGS programma. KINGS wordt nu ook in Deventer aangeboden in samenwerking met Ambiq, Dimence Jeugd GGz en Pactum. Het nieuwe KINGS-team is getraind door de behandelaars/docenten van KINGS Smilde die ook de begeleiding doen. Ook is er in 2021 intensief samengewerkt met Koraal Jeugdhulp, een instelling die actief is in Limburg en Noord-Brabant. Zij gaan in 2022 ook werken met het KINGS behandelprogramma.

In Almere wordt een vorm van KINGS aangeboden waarbij de gezinnen thuis kunnen blijven wonen. CSC Opleidingen is nauw betrokken bij de organisatie van de opleidingen die nodig zijn voor KINGS.

meer lezen:

Horen welke ervaringen ouders hebben met KINGS? Kijk hier

In opleiding tot:

 56

GZ psycholoog

 11

Kinder- en Jeugd Psychiater

 15

Klinisch (neuro) Psycholoog

 7

Verpleegkundig Specialist

Deelnemers aan training, opleiding of refereerbijeenkomst

14402

waarvan

450

via elearning

Publicaties

69

Subsidies voor nieuw onderzoek

3

Promoties

3

Onderzoeksprojecten

50

Medicatie bij ADHD

Bij Accare vinden we het belangrijk om onnodig lang gebruik van ADHD-medicatie te voorkomen. Daarom onderzochten we in verschillende studies hoe jeugdigen methylfenidaat optimaal kunnen gebruiken.

Naleving richtlijnen: dossieronderzoek

Om te onderzoeken hoe goed de richtlijnen voor gebruik van methylfenidaat in de praktijk worden nageleefd, deden we dossieronderzoek bij ruim 500 dossiers. We toetsten deze dossiers op vier aanbevelingen:

- er zijn minimaal vier afspraken tijdens het instellen van de medicatie;
- na het instellen van de medicatie vindt ten minste minimaal elke zes maanden een controle plaats;
- minimaal jaarlijks wordt een meting van lengte en gewicht gedaan die uitgezet wordt, in een groeicurve en
- om de effectiviteit van de medicatie te beoordelen gebruikt de voorschrijver gevalideerde vragenlijsten.

Het dossieronderzoek liet zien dat geen van deze aanbevelingen in de praktijk optimaal wordt opgevolgd. Bijvoorbeeld slechts 13,3 % van de jeugdigen werd frequent genoeg gezien tijdens het instellen van de medicatie. Slechts bij 24,7% van de patiënten werden lengte en gewicht vaak genoeg gemeten en in een groeicurve uitgezet. Het gebruik van vragenlijsten werd geregistreerd in slechts 2,3% van de medicatiecontroles.

“ Richtlijnen voor gebruik van ADHD medicatie worden in de praktijk niet optimaal gevolgd

De verklaringen voor de niet optimale toepassing van de aanbevelingen kunnen heel verschillend zijn. Zo is tijdsdruk een belangrijke factor. Maar ook het feit dat professionals niet de landelijke richtlijnen volgen, maar de protocollen die binnen hun eigen instelling gelden. De landelijke richtlijnen geven bovendien niet op alle punten concreet aan hoe je ze in de praktijk moet toepassen. In de nieuwe Zorgstandaard ADHD staat bijvoorbeeld wel een lijst van vragenlijsten die gebruikt kunnen worden, maar niet hoe je de resultaten moet toepassen in de behandeling.

Om het gat tussen de richtlijnen en de praktijk te verkleinen, zijn we bezig met een aantal acties. We zorgen bijvoorbeeld voor goede vertalingen van gevalideerde vragenlijsten die voor iedereen beschikbaar zijn.

Verder onderzoeken we de mogelijkheid om professionals te helpen bij de naleving van de richtlijnen door aanpassingen in het (elektronisch) dossier.

Proefstopstudie

In de Proefstopstudie onderzoeken we of een placebo-gecontroleerde proefstop na ongeveer een jaar behandeling met methylfenidaat een waardevolle manier is om te evalueren of langer doorgaan met medicatie geïndiceerd is. Deze studie sluit aan op de aanbeveling uit de Zorgstandaard ADHD om ten minste jaarlijks minimaal een week (buiten vakantieperiodes) met de medicatie te stoppen, om zo de effectiviteit van de medicatie te beoordelen.

“ Een proefstop is belangrijk om te kijken of de medicatie nog meerwaarde heeft

Meer lezen over de proefstop studie

Langetermijn werkzaamheid

We deden ook een placebo-gecontroleerd onderzoek naar de langetermijneffecten van methylfenidaat op het cognitief functioneren. Een groep kinderen en jongeren bouwde gedurende zeven weken hun medicatie af naar placebo.

Een controlegroep bleef gedurende die weken methylfenidaat gebruiken.

Beide groepen deden een aantal computertaakjes aan het begin van het onderzoek en vervolgens nogmaals na zeven weken.

Kinderen die hun medicatie afbouwden lieten meer ADHD kenmerken zien na zeven weken dan de groep met kinderen die de medicatie bleef gebruiken, zowel in de thuissituatie als de schoolsituatie. Dit was met name zichtbaar bij de jongere deelnemers van het onderzoek. De groep kinderen die afbouwde liet ook meer gedragsproblemen zien. Maar er werden geen verschillen gevonden tussen de groepen voor kwaliteit van leven of ouderlijke stress.

Echter, als we kijken naar naar het individuele kind, blijkt dat 60 procent van de kinderen die afbouwde niet of nauwelijks verslechterde.

Meer lezen over het MASK onderzoek

De groep die afbouwde naar placebo maakte meer fouten bij een werkgeheugentaak op het tweede meetmoment, terwijl de groep die medicatie bleef gebruiken juist minder fouten maakte. Dit betekent dat het medicament na twee jaar (of langer) nog steeds een positief effect op het werkgeheugen van kinderen en jongeren. Het werkgeheugen speelt een grote rol in het dagelijks leven, het hangt bijvoorbeeld samen met schoolprestaties.

ADHD medicatie heeft ook op langere termijn nog positief effect

Onderzoekers

Paul Rosenau

Pieter Hoekstra

Andrea Dietrich

Barbara van den Hoofdakker

Renee Kleine Deeters

Anne-Flore Matthijssen

In opleiding tot GZ-psycholoog en tegelijk promoveren

Bij Accare vinden we de integratie van wetenschappelijke kennis in de zorgpraktijk heel belangrijk. In dat kader zijn in 2021 en 2022 drie professionals in dienst gekomen die de opleiding tot GZ-psycholoog combineren met een promotieonderzoek. We hopen met deze combinatie “scientist-practitioners” op te leiden die goed kunnen uitdragen hoe zorg en wetenschap hand in hand kunnen gaan.

De promotieonderzoeken van Dominique Doffer en Elisa Steenweg zijn een vervolg op de recent afgeronde PAINT studies (zie www.paint-studies.nl), waarin onderzoek werd en wordt gedaan naar effectieve elementen van trainingen voor ouders en leerkrachten van kinderen met ADHD. Het doel van dit project is om de zorg voor kinderen met gedragsproblemen op school in een vroeg stadium te verbeteren (zie ook op pagina 18 en 19).

Elisa en Dominique: de klinische praktijk en de wetenschap zijn twee gebieden die elkaar nodig hebben om uiteindelijk de beste zorg te kunnen leveren. Wij vinden het leuk om enerzijds praktisch bezig te zijn met kinderen en behandelingen, maar anderzijds ook met het uitvoeren van onderzoeken om het huidige zorgaanbod te verbeteren. Door een promotietraject met de GZ opleiding te combineren, is het voor ons mogelijk om ons met beide gebieden bezig te houden. Wij vinden dit een hele waardevolle combinatie!

Sanne van Doornik is de derde scientist-practitioner die bij Accare is begonnen met een gecombineerde opleiding tot GZ-psycholoog en onderzoeker. Zij doet onderzoek naar de rol van zingeving ('meaning in life') binnen eetstoornissen. Recent onderzoek heeft namelijk aangetoond dat jongeren met een eetstoornis minder zingeving ervaren dan jongeren zonder eetstoornis. Daarom zijn de onderzoekers bezig met het ontwikkelen van een zingevinggerichte therapie. Deze zingevinggerichte therapie wordt ook ingezet bij mensen met kanker en daar worden zeer positieve resultaten behaald. De therapie is aangepast voor jongeren met een eetstoornis en inmiddels een eerste effectiviteitsstudie uitgevoerd bij jongeren die een verhoogd risico hebben op het ontwikkelen van een eetstoornis. De therapie zorgt onder andere voor een toename in zingeving en, interessant genoeg, een afname in eetstoornissymptomen.

Binnenkort start een onderzoek waarbij we de zingevinggerichte therapie gaan toevoegen aan de reguliere behandeling bij een aantal cliënten met een eetstoornis,

Sanne: het woord 'scientist-practitioner' kon ik tijdens mijn opleiding psychologie niet meer horen. Zo vaak werd het genoemd. Met studiegenoten spraken we af: als je een antwoord op een tentamen niet weet, vul dan 'scientist-practitioner' in en dan is het vast goed. En nu, nu ik mijn opleiding tot GZ-psycholoog binnen Accare combineer met het uitvoeren van promotieonderzoek bij de Rijksuniversiteit Groningen, ben ik er eigenlijk best trots op dat ik bij de groep 'scientist-practitioners' hoor. Ik ben er namelijk van overtuigd dat het combineren van deze werkzaamheden zowel voor de klinische praktijk als de academische wereld positieve gevolgen heeft. Denk bijvoorbeeld aan het in de praktijk brengen van de meest recente wetenschappelijke bevindingen en het optimaliseren van de zorg, maar juist ook de klinische blik en praktijkkennis die je kan gebruiken tijdens het vormgeven van nieuwe onderzoeken of kan overdragen tijdens colleges aan studenten. Dit combinatie-traject geeft mij de kans om mezelf te ontwikkelen als zorgprofessional en academicus, maar ook als persoon. Juist het jezelf op deze brede manier kunnen ontwikkelen is dan ook een van de belangrijkste redenen geweest om aan dit project te beginnen. Ik zie het als een uitgelezen kans om te investeren in mezelf en mijn verdere loopbaan. Ondanks dat het soms niet meevalt om alles te combineren en het hard werken is, vind ik het zeker de moeite waard!

PAINT studies

Betere psychosociale behandeling bij ADHD

Het PAINT (Psychosociale ADHD Interventies) consortium doet onderzoek naar de werkzaamheid van psychologische interventies voor kinderen met druk, onoplettend, impulsief, opstandig of agressief gedrag. 2021 was een succesvol jaar voor PAINT!

Aan de hand van verschillende studies komt er steeds meer zicht op welke onderdelen van psychosociale interventies het meest effectief zijn. Promovendi Rianne Hornstra en Anouck Staff onderzochten in twee microtrials welke elementen van respectievelijk gedragstherapeutische ouder- en leerkrachttraining het meest effectief zijn. Hieruit bleken zowel antecedente technieken (d.w.z. goede instructies geven, structuur bieden) als consequente technieken (d.w.z. belonen van gewenst, negeren van ongewenst gedrag) effectief. Mooi was dat de effectgrootte van deze korte interventie verrassend groot was, even groot als de effectgrootte van langer durende trainingen.

In de volgende stap wordt onderzocht hoe effectief een training is die gebruik maakt van beide technieken. Een eerste aanzet hiertoe is inmiddels al gegeven door Marijn Nijboer, klinisch psycholoog in opleiding, die een pilot doet naar de gecombineerde kortdurende oudertraining.

Het is in 2021 gelukt om financiering te krijgen voor drie verschillende promotieprojecten die hierop voortbouwen: Dominique Doffer zal de oudertraining gaan onderzoeken wanneer deze wordt aangeboden door praktijkondersteuners van de huisarts.

Onderzoekers

Barbara van den Hoofdakker

Tycho Dekkers

Annabeth Groenman

Pieter Hoekstra

Marijn Nijboer, Dominique Doffer, Elisa Steenweg,

Rianne Hornstra, Suzanne de Jong, Constantina Psyllou

Elisa Steenweg zal de leerkrachttraining onderzoeken. De projecten van Dominique en Elisa worden deels gefinancierd door PPO, waarbij zij hun promotie zullen combineren met het volgen van de GZ-opleiding.

In het derde promotieproject zal de effectiviteit van de oudertraining in de GGZ onderzocht worden. Dit project wordt gefinancierd door een subsidie van ZonMw, waarbij Annabeth Groenman en Barbara van den Hoofdakker de hoofdaanvragers waren. Deze subsidie biedt tevens ruimte om te onderzoeken welke interventies voor welke kinderen en gezinnen meer of minder effectief zijn.

Tenslotte publiceerden wij over de huidige zorg voor kinderen met ADHD. Uit deze studie bleek dat veel clinici niet volgens de richtlijnen werken, wat tot gevolg kan hebben dat kinderen niet de meest effectieve interventies ontvangen

---

Postdoc Suzanne de Jong is recent gestart op een implementatieproject om kennis over effectieve en minder effectieve interventies voor kinderen met ADHD te verspreiden zodat meer kinderen effectieve interventies zullen ontvangen. Ook dit project wordt gesubsidieerd door ZonMw.

Met al deze nieuwe projecten ziet de toekomst er goed uit voor het PAINT consortium. Het nieuwe jaar kon in elk geval niet beter worden ingeluid dan met de prachtige oratie van Barbara van den Hoofdakker!

Benieuwd naar het artikel over PAINT?

Nieuws

PILOT

LEUKK - Ieren van data over eetstoornissen

Accare doet mee aan het LEUKK project dat in 2021 is gestart op initiatief van de landelijke ketenaanpak eetstoornissen bij kinderen en jongeren (K-EET). LEUKK staat voor Leren En Uitwisselen van Kennis. Om te komen tot een goed Data Feedback Systeem hebben 5 instellingen, waaronder Accare, de 5x5 pilot uitgevoerd. In die pilot hebben de instellingen data bij elkaar hebben gelegd van 5 indicatoren over de behandeling van eetstoornissen.

De pilot is inmiddels succesvol afgerond en in 2022 zullen we LEUKK verder gaan uitbreiden naar de rest van het veld. Door allemaal op dezelfde manier data te verzamelen, kun je feedback met verschillende instellingen helpt om gezamenlijk steeds beter te worden in de diagnostiek en behandeling van eetstoornissen in Nederland.

SUBSIDIE

Onderzoek schematherapie bij eetstoornissen

In november 2021 kreeg Accare samen met de Universiteit van Maastricht en Amarum een subsidie van ZonMw om de (kosten)effectiviteit te onderzoeken van schematherapie bij mensen met een eetstoornis. Schematherapie is een innovatieve therapie op het gebied van eetstoornissen. Deze therapievorm is erop gericht om onderliggende problemen die de eetstoornis in stand houden te doorbreken. Het kan worden ingezet als een richtlijnbehandeling (zoals Cognitieve Therapie) niet voldoende helpt. Schematherapie (in een groep - GST) wordt al op kleine schaal toegepast bij eetstoornissen en de ervaringen daarmee zijn positief. Deze eerste positieve resultaten zijn aanleiding om GST nader te onderzoeken bij een specifieke groep mensen met een eetstoornis en persoonlijkheidsproblematiek. Deze subsidie maakt dat onderzoek mogelijk.

Nieuws

STORM aanpak: snelle hulp bij somberheid en depressie

Accare gaat samen met ketenpartners subsidie aanvragen voor implementatie van de STORM-aanpak in de provincie Groningen. STORM is een ketenaanpak waarmee signalen van somberheid en depressie vroegtijdig worden opgepikt. STORM is een aantal jaar geleden in de regio Oost-Brabant ontwikkeld en onderzocht. Het mooie van dit programma is de multidisciplinaire samenwerking van onderwijs en zorg. Dit houdt in dat naast de scholen, de GGD en GGZ organisaties hun aandeel leveren in het programma om jongeren tijdige en juiste ondersteuning te bieden. Meer informatie over deze aanpak vind je op www.stormaanpak.nl

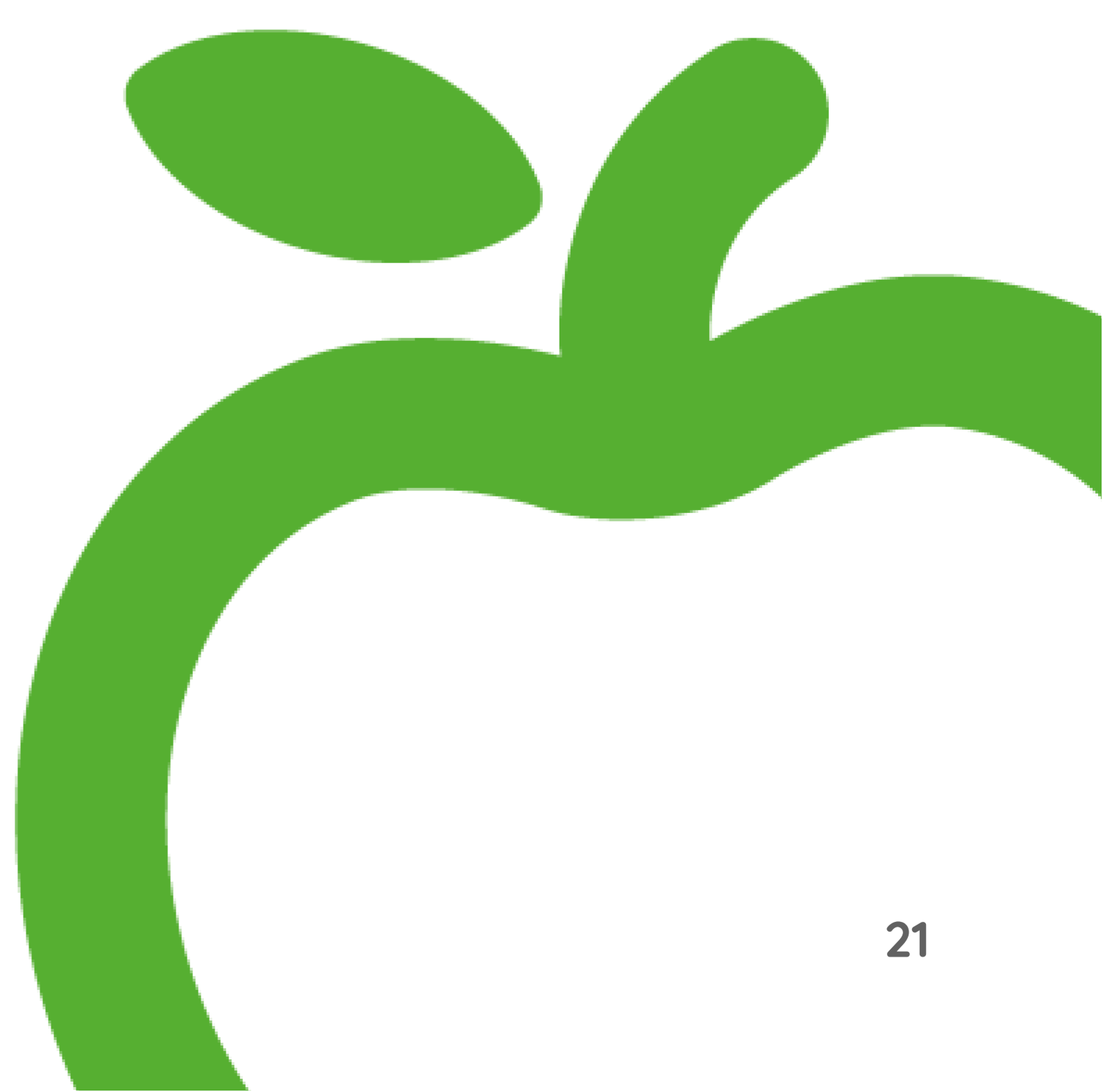
Subsidie voor de aanpak van wachtlijsten

In 2021 ontving Accare een tijdelijke (landelijke) subsidie voor de aanpak van wachtlijsten en acute problematiek. We hebben deze subsidie gebruikt om op verschillende poliklinieken en in verschillende teams de formatie uit te breiden. Daarnaast zijn we gestart met een aantal innovatieve pilots gericht op het bieden van ondersteuning tijdens de wachtperiode. Jongeren kunnen bijvoorbeeld een online module volgen waarmee ze hun veerkracht kunnen versterken. Of ouders kunnen ondersteuning krijgen van een ervaringsdeskundige

BENOEMING

Barbara van den Hoofdakker bijzonder hoogleraar

Op 1 maart 2021 is Barbara van den Hoofdakker door Accare benoemd tot bijzonder hoogleraar bij de Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen. Barbara heeft als leeropdracht Behandeling van gedragsproblemen bij kinderen. In verband met Covid is de oratie uitgesteld. Deze vond plaats in maart 2022.

Nieuwe gezichten

Maaike Nauta

Maaike Nauta is GZ-psycholoog en cognitief gedragstherapeut en werkt tevens als hoogleraar bij Klinische Psychologie van de Rijksuniversiteit in Groningen. Sinds september 2021 is ze gestart als Programmaleider Angst- en dwangstoornissen bij kinderen en jongeren. Binnen het onderzoeksprogramma wil Maaike met haar team een bijdrage leveren aan het verbeteren, ontwikkelen en toetsen van behandelingen op effectiviteit. Samen met de collega's die in de praktijk werken, en met ouders en kinderen. Hiervoor lopen er al verschillende onderzoeken en zijn de onderzoekers bezig met het uitwerken van nieuwe projecten.

Een voorbeeld hiervan zijn intensieve behandeltrajecten voor jongeren die al hulp hebben gehad, zoals de eerste stap van cognitieve gedragstherapie, maar voor wie dat onvoldoende heeft gewerkt. Dit is juist de groep kinderen die bij Accare komt. Kinderen met verschillende problemen die al langer duren. Er wordt een behandelprotocol ontwikkeld voor intensieve individuele trajecten, waarbij de jongeren drie weken lang ongeveer 12 uur per week exposure krijgen, op de momenten en de plekken waar dat zinvol is. Er is vooralsnog uit onderzoek niets bekend over de effectiviteit van dit soort intensieve trajecten en daarom is dit onderzoek zo belangrijk.

Maaike heeft ook de taak gekregen om bij te dragen aan de verbetering van de connectie tussen de Research en de zorg binnen Accare, zodat deze onderdelen over en weer nog beter van elkaar kunnen profiteren. Op basis van gesprekken met onderzoekers, beleidsmakers en collega's in de zorg gaat ze een plan maken om dit concreet handen en voeten te geven.

Maaikes onderzoeksteam:

Lidewij Wolters, Rianne Hornstra, Leonie Kreuze, Marjolein Thunissen, Bas Kooimanen Marieke van der Meer

Danielle Jansen

Danielle is medisch socioloog/universitair hoofddocent en sinds 1 september 2021 leider van het onderzoeksprogramma 'Organisatie en evaluatie van zorg in de jeugdzorgketen'. Dit programma wordt vormgegeven en uitgevoerd door het Child Study Center van Accare in samenwerking met Huisartsgeneeskunde van het Universitair Medisch Centrum Groningen.

De onderzoekers binnen dit programma doen onderzoek naar de organisatie en evaluatie van preventieve, eerstelijns- en jeugdzorg voor kinderen en jongeren in het algemeen, en in het bijzonder voor kwetsbare kinderen. Het onderzoek kan worden samengevat in twee deelgebieden. Het eerste is: Hoe is de zorg voor kwetsbare jeugdigen (en hun gezinnen) georganiseerd en hoe kunnen we die zorg verbeteren? Hierbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar: verbetering van de toegang tot zorg, de inhoud, de uitkomsten en de (kosten)evaluatie. Het tweede deelgebied gaat over de analyse en verbetering van de context waarbinnen zorg wordt geleverd: welke randvoorwaarden zijn nodig om tegemoet te kunnen komen aan de zorgbehoeften van kwetsbare jeugd en hun gezinnen? Je kunt hierbij denken aan de opleiding van professionals, aan wet- en regelgeving of aan government).

Danielles onderzoeksteam:
Hermien Dijk, Marieke Spijk-de Jonge en Caitlin Kiernan

publicaties

2021

overzicht op www.accare.nl

accare
child study center

Eindredactie en vormgeving: Marike Serra

Tot stand gekomen met bijdrage van: Lieke Bruinsma, Jorien Vugteveen, Annelies de Bildt, Maaike Nauta, Rozemarijn Vos, Paul Rosenau, Femy Wanders, Barbara van den Hoofdakker, Sanne van Doornik, Elisa Steenweg, Dominique Doffer, Tycho Dekkers, Hermien Elgersma, Klaske Glashouwer, Danielle Jansen, Herwin Tros, Marco Bottelier, Pieter Hoekstra en Wieteke Beernink.

April 2022